

Uitgebreide reactie en advies naar aanleiding van de inloopbijeenkomst Windenergie Noord IV

**Geacht college van burgemeester en wethouders van de gemeente Meppel,
Geachte leden van de gemeenteraad van Meppel,**

Naar aanleiding van de recente inloopbijeenkomst over Windenergie Noord IV maak ik gebruik van de mogelijkheid om schriftelijk te reageren. Na zorgvuldige overweging heb ik besloten deze reactie alsnog in te dienen, omdat de bijeenkomst bij mij – en bij veel andere aanwezigen – het gevoel heeft achtergelaten dat bewoners onvoldoende serieus worden genomen en dat hun inbreng slechts beperkte betekenis heeft voor het verdere besluitvormingsproces.

Zorgvuldigheid en erkenning van inbreng tijdens de informatiebijeenkomst

De informatieavond verliep, zoals te verwachten was, emotioneel. Dit is begrijpelijk gezien de grote en directe impact die de voorgestelde plannen kunnen hebben op de leefomgeving van omwonenden. Juist in een dergelijke setting mag worden verwacht dat signalen en zorgen van inwoners expliciet worden herkend en zorgvuldig worden behandeld.

Tijdens de bijeenkomst hebben meerdere aanwezigen inhoudelijke en onderbouwde argumenten ingebracht waaruit blijkt dat op verschillende onderdelen nog onvoldoende onderzoek is verricht. Deze bijdragen hadden naar onze overtuiging moeten worden opgevat als waardevolle input voor verdere afweging door zowel het college als de gemeenteraad.

In plaats daarvan werden deze signalen door een vertegenwoordiger van de gemeente direct gerelativeerd met de mededeling dat de aangedragen punten niet zouden kloppen en dat sprake zou zijn van een ander advies. De wijze waarop dit werd verwoord, wekte de indruk dat zowel de spreker als diens inhoudelijke zorgen niet serieus werden genomen. De inbreng werd bovendien niet zichtbaar vastgelegd als aandachtspunt voor vervolgonderzoek of nadere besluitvorming.

Deze manier van reageren is schadelijk voor het vertrouwen in het participatieproces. Wanneer inwoners de moeite nemen om inhoudelijke zorgen te delen, mag worden verwacht dat deze niet publiekelijk worden weggewuifd of ontkracht, maar worden erkend als wezenlijke bijdragen aan een zorgvuldig en volledig besluitvormingsproces.

De indruk die hierdoor is ontstaan, is dat kritische inbreng niet wordt gezien als verrijking van het gesprek, maar als iets dat geneutraliseerd moet worden. Dit staat haaks op het uitgangspunt van betekenisvolle participatie en versterkt het gevoel dat de richting van de besluitvorming in belangrijke mate al vastligt. Wij achten dit zorgelijk en vinden het essentieel dat deze werkwijze nadrukkelijk wordt meegenomen in de evaluatie van het participatietraject.

Deze reactie is bedoeld als een zorgvuldige, inhoudelijke en constructieve bijdrage aan de afwegingen van college en raad.

1. Algemeen

De plannen voor windenergie en de gebiedsontwikkeling van Noord IV hebben directe en ingrijpende gevolgen voor de leefomgeving, eigendommen en het dagelijks leven van omwonenden. Juist daarom mag worden verwacht dat het proces zorgvuldig, transparant en integraal wordt ingericht, met een duidelijke regierol voor de gemeente en zichtbare aandacht voor de menselijke maat.

Voor veel bewoners was de inloopbijeenkomst emotioneel. Deze emotie is begrijpelijk gezien de aard en impact van de plannen. Tijdens de bijeenkomst werd hier echter nauwelijks ruimte aan gegeven. De nadruk lag sterk op procedures en formele verantwoordelijkheden, terwijl minder aandacht werd besteed aan de concrete gevolgen voor inwoners.

2. Informatievoorziening en communicatie

Bij binnenkomst ontvingen bezoekers een folder met schetsontwerpen voor Noord IV. Deze folder bevatte meerdere varianten op een schaal die onvoldoende leesbaar was, waardoor afstanden en mogelijke effecten nauwelijks te beoordelen waren. Het is onbegrijpelijk dat deze essentiële informatie niet voorafgaand aan de bijeenkomst met bewoners is gedeeld.

De presentatie werd door veel aanwezigen als chaotisch ervaren en bood onvoldoende samenhang en toelichting op de verschillende planonderdelen. Daarnaast werd pas naar aanleiding van een vraag van een bewoner over de afscherming langs de A32 terloops medegedeeld dat de door Rijkswaterstaat gewenste zonnepanelen eveneens onderdeel uitmaken van dit bestemmingsplan. Het is opmerkelijk dat een dergelijk relevant onderdeel van de planvorming niet eerder expliciet is benoemd.

3. Samenhang en regierol

Hoewel de verdeling van bevoegdheden formeel juist kan zijn, werd de inhoudelijke samenhang tussen windenergie, het bedrijventerrein en overige ruimtelijke ontwikkelingen onvoldoende belicht. Juist op dit punt wordt een zichtbare en actieve regierol van de gemeente verwacht.

4. Participatie en besluitvorming

De aankondiging dat het bestemmingsplan mogelijk al in mei wordt vastgesteld, roept serieuze twijfel op over de ruimte voor betekenisvolle participatie en draagt bij aan het gevoel dat bewoners slechts beperkt invloed kunnen uitoefenen op de uiteindelijke besluitvorming.

5. Wisselende koers Noord IV

De wisselende koers rondom Noord IV, waaronder eerdere ideeën over een mogelijke pretparkontwikkeling, is onvoldoende onderbouwd. Deze koerswijzigingen leiden tot onzekerheid en een verminderd vertrouwen bij bewoners.

6. Lokaal eigendom en collectieve financiële verantwoordelijkheid

Indien wordt gekozen voor een financieel participatiemodel, dient dit consequent en zorgvuldig te worden doorvertaald. Lokaal eigendom en financiële participatie zijn slechts geloofwaardig wanneer zij bijdragen aan een brede en rechtvaardige verdeling van lusten en lasten binnen de gehele gemeenschap.

Ik acht het wenselijk dat alle inwoners van de gemeente, en niet alleen direct omwonenden of vrijwillige deelnemers, op een passende wijze betrokken worden bij het financiële model. Dit betekent dat ook inwoners die geen directe overlast ervaren, financieel bijdragen aan een collectieve regeling waarmee directe omwonenden worden gecompenseerd voor de onevenredige gevolgen voor hun leefomgeving, gezondheid en woningwaarde.

Een dergelijk model maakt expliciet dat de opbrengsten van duurzame energie een collectief maatschappelijk belang dienen en dat de lasten daarvan niet eenzijdig bij een kleine groep mogen worden neergelegd. Alleen door deze gezamenlijke verantwoordelijkheid is daadwerkelijk sprake van lokaal eigendom en sociale rechtvaardigheid.

Daarbij acht ik het van belang dat het financiële participatiemodel transparant, verplichtend en voor iedereen toegankelijk is, dat bijdragen en opbrengsten inzichtelijk worden beheerd in een lokaal fonds, dat compensatie van directe omwonenden structureel en contractueel is geborgd en dat inwoners ook zeggenschap krijgen over de besteding van middelen.

7. Pauzeknop en integrale herijking van uitgangspunten

Gelet op de samenloop van ontwikkelingen, de gewijzigde omstandigheden en de nog bestaande inhoudelijke, juridische en uitvoeringsgerichte onzekerheden adviseer ik het college en de gemeenteraad nadrukkelijk om op dit moment op de pauzeknop te drukken, alvorens verdere richtinggevende of onomkeerbare besluiten te nemen. Het voortzetten van het traject in de huidige fase brengt een reëel risico met zich mee dat besluiten worden genomen op basis van aannames die onvoldoende actueel, integraal onderbouwd of uitvoerbaar zijn.

a. Stikstof en juridische houdbaarheid

De stikstofproblematiek vormt een harde randvoorwaarde voor ruimtelijke besluitvorming. Zowel de ontwikkeling van het bedrijventerrein als de realisatie van windenergie – inclusief de bouw-, aanleg- en gebruiksfase – kunnen leiden tot extra stikstofdepositie op reeds overbelaste Natura 2000-gebieden. Zolang geen actuele, integrale en juridisch houdbare onderbouwing beschikbaar is, acht ik verdere besluitvorming prematuur en juridisch kwetsbaar.

b. Netcongestie en rol van de ACM

Daarnaast bestaan grote onzekerheden over de beschikbaarheid en verdeling van netcapaciteit. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) stelt bindende kaders vast voor prioritering van aansluitingen en transportrechten in situaties van netcongestie. Deze kaders beperken de ruimte voor gemeenten om vooruit te lopen op toekomstige capaciteit.

c. Water en bodem sturend

Onder de Omgevingswet geldt het uitgangspunt dat water en bodem sturend moeten zijn bij ruimtelijke keuzes. In de huidige fase is nog onvoldoende aangetoond hoe waterhuishouding, bodemgesteldheid, waterberging en klimaatadaptatie daadwerkelijk richtinggevend zijn geweest.

d. Onvoldoende informatievoorziening en participatie

Uit de inloopbijeenkomst is gebleken dat de informatievoorziening fragmentarisch was en dat bewoners onvoldoende gelegenheid hadden om zich tijdig en volledig een oordeel te vormen.

e. Regionale afstemming en verschillen tussen gemeenten

Binnen de regio bestaan aantoonbare verschillen in beleidskeuzes tussen Meppel, Westerveld, De Wolden en Steenwijkerland. Zonder expliciete bestuurlijke afstemming bestaat het risico op een onevenwichtige verdeling van ruimtelijke lasten.

f. Uitvoerbaarheid en rol van Defensie

Indien Defensie geen medewerking kan verlenen, vallen belangrijke zoekrichtingen weg en resteert slechts een zeer beperkte set aan locaties, dicht bij bestaande bebouwing, wat de leefomgevingsimpact vergroot.

Conclusie en advies

De combinatie van stikstofonzekerheden, netcongestiebeperkingen, onvoldoende toepassing van water en bodem sturend, gebrekkige participatie, regionale afstemmingsvraagstukken en uitvoeringsonzekerheden maakt dat op dit moment geen sprake is van een robuuste, integrale en juridisch houdbare basis voor verdere besluitvorming. Ik adviseer het college en de gemeenteraad daarom expliciet om de pauzeknop te benutten en pas na integrale herijking verdere onomkeerbare stappen te zetten.

Afsluiting

Ik verzoek u deze reactie en het hierin opgenomen advies te betrekken bij de verdere besluitvorming.

Hoogachtend,

■■■■■■■■■■

■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■

■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■